

Arkivsak

26/10887-1

Saksbehandler

Hilde Hanson

Saksgang

Hovedutvalg for næring, klima og miljø

Fylkesutvalget

Møtedato

26.08.2026

01.09.2026

Samarbeidspilot for offentlig–privat samarbeid i sentrumsutvikling. Handlingsprogram for sentrum Tønsberg (HPS).

Innstilling fra fylkesdirektøren

Vestfold fylkeskommune går inn som formell samarbeidspartner i Handlingsprogram for Tønsberg sentrum (HPS), i 2026 og 2027.

Sammendrag

Tønsberg kommune og Tønsberglivet har invitert Vestfold fylkeskommune til å bli formell samarbeidspartner i Handlingsprogram for Tønsberg sentrum (HPS), et etablert offentlig–privat samarbeid om sentrumsutvikling. Fylkeskommunen har siden 2019 deltatt i arbeidsgruppen som fagressurs, forankret i Handlingsprogram for RPBA (Regional plan for bærekraftig arealpolitikk).

Som samarbeidspart i HPS blir fylkeskommunen deltaker på lik linje med de øvrige aktørene. Fylkeskommunen får tilgang til et nyttig nettverk av kommunale og private aktører og vil styrke kompetansen, samhandlingen og påvirkningsmuligheten i sentrumsutviklingen. Fylkeskommunens deltakelse i HPS styrker regional utvikling ved å bidra til gjennomføring av konkrete tiltak som utvikler attraktive bysentre.

Deltakelse foreslås for perioden 2026–2027 som en pilot for å teste bruk av forpliktende samarbeidsavtaler i stedsutvikling. Det er ønskelig at formalisert samarbeid vil gi økt forutsigbarhet, tydeligere rolleavklaring og større kraft i sentrumsutviklingen. Erfaringene fra piloten vil danne grunnlag for vurdering av tilsvarende samarbeid i andre kommuner.

Bakgrunn og saksgang

Tønsberg kommune og Tønsberglivet har tatt initiativ for at fylkeskommunen skal bli en formell samarbeidspart i Handlingsprogram for Tønsberg sentrum, HPS, et offentlig-private samarbeidet om sentrumsutvikling.

Saken gjelder oppfølging av handlingsprogrammet for Regional plan for bærekraftig arealpolitikk, RPBA.

Saken legges fram for hovedutvalg for næring, klima og miljø som innstiller til fylkesutvalget. Fylkesutvalget, som planutvalg, fatter endelig vedtak i saken.

Saksopplysninger

Handlingsprogram for Tønsberg sentrum (HPS) er organisert som et offentlig–privat samarbeid med en prosjektportefølje finansiert av Tønsberg kommune, Tønsberglivet og flere næringslivsaktører. Formålet er å utvikle et attraktivt og levende bysentrum med høy kvalitet. Prosjektet har vært gjennomført i to treårsperioder fra 2019 til 2025. Mer informasjon om HPS er vedlagt i vedlegg 1.

HPS er en samarbeidsarena der offentlige og private aktører jobber sammen for å gjøre Tønsberg sentrum mer attraktivt for innbyggere, næringsliv og besøkende. Partnerskapet gjennomfører mindre fysiske tiltak i byrommene, som for eksempel lystak i bygater, bymøbler på torget, kajakkstativ, gatekunst, graffiti og torgboder. I tillegg fungerer HPS som pådriver og bidrar med økonomisk støtte til noen større prosjekter, blant annet:

- Opprustning av byrom i sentrum. Carl E Paulsens plass, Biblioteksplassen m flere
- Etablering av «Løkken byhage» med urban dyrking og høstfest for alle.
- Kanalen som byrom, oppgradering av kanalsidene.
- Flytende sentrumsbadstue

I inneværende år har HPS for eksempel vært pådriver for åpningen av en ny utgave av Seterkafeen ved Slottsfjellet, som ett av seks tiltak i perioden.

Vestfold fylkeskommune var tidlig med i utviklingen av HPS-modellen, som har fått nasjonal oppmerksomhet som et eksempel på velfungerende offentlig–privat samarbeid innen sentrumsutvikling. Siden oppstarten i 2019 har fylkeskommunen bidratt som fagressurs i en arbeidsgruppe uten å være formell partner. Fylkeskommunen har også gitt støtte til enkelte tiltak gjennom søkbare tilskuddsmidler. Dette har vært forankret i Handlingsprogram for RPBA.

Tønsberg kommune og Tønsberglivet har nå tatt initiativ til at fylkeskommunen skal inngå som partner på linje med de øvrige aktørene. Fylkeskommunen ser fordeler ved å formalisere et samarbeid om sentrumsutvikling, men ønsker dette som en pilot i første omgang. Partnerskapet foreslås derfor for 2026 og 2027. Fylkeskommunen vil i løpet av pilotperioden ha dialog med de andre kommunene og vurdere om tilsvarende partnerskap kan være aktuelt flere steder, tilpasset lokale strukturer og behov.

Kommunene i Vestfold har gjennomgående begrensede budsjetter, og det finnes svært få nasjonale tilskuddsmidler som er direkte øremerket by- og stedsutvikling. Et mindre bidrag fra fylkeskommunen utløser ofte tilleggsfinansiering fra andre aktører og fra kommunen selv.

Saken er i tråd med Vestfoldplanen og gjeldende RPBA, og er godt forankret i handlingsprogrammet gjennom blant annet følgende tiltak:

1.2 – Forpliktende samarbeid, pakker og partnerskap, særlig:

- Være en aktiv samarbeidspartner i lokale prosjekter, spesielt i områder av regional betydning
- Ta initiativ til å takke ja til samarbeid om byutviklings- og planprosesser
- Vurdere forpliktende samarbeidsavtaler i viktige utviklingsområder og prosjekter.

Figur 1. Bildene viser noen av tiltakene som er gjennomført eller støttet av HPS. For mer info se vedlegg 1

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Partnerskapet inngås i første omgang for perioden 2026–2027, med et årlig bidrag på 100 000 kroner. Bidraget dekkes innenfor driftsbudsjettet til seksjon samfunn og plan, men er et samarbeid på tvers av seksjonene i sektor samfunnsutvikling. Finansieringen for 2027 er avhengig av vedtak i Økonomi- og handlingsprogrammet for 2027.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

- Å samle aktivitet og utvikling i byer og tettsteder reduserer transportbehovet og bidrar dermed til lavere klimagassutslipp i tråd med fylkets klimamål.
- Næringsliv og eiendomsutviklere ønsker levende og attraktive sentrumsområder. HPS arbeider for gode fysiske rammer for næringslivet og kan dermed bidra til økt verdiskaping.
- HPS arbeid styrker sosiale arenaer og møteplasser i sentrum. Trivsel og tilhørighet er viktig for folkehelsen, og bidrar til å redusere utenforskap og ensomhet.

Konsekvenser for CRPD

Fylkeskommunen vil som fast partner i HPS være en pådriver for å fremme universell utforming (UU) og CRPD i de konkrete prosjekter.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren vurderer at utvikling av byer og tettsteder er et sentralt virkemiddel for å løse flere av fylkets utfordringer, og er derfor en viktig del i det regionale utviklingsarbeidet. Styrking av inkluderende, attraktive og smarte byer og tettsteder svarer opp alle de tre fylkesmålene i Vestfoldplanen.

Fylkesdirektøren vurderer at stedsutvikling er et sentralt og forventet arbeid innenfor fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør. Deltakelse i HPS styrker regional utvikling ved å bidra til gjennomføring av konkrete tiltak som utvikler attraktive bysentre.

Å inngå i et formelt samarbeid om sentrumsutvikling i Tønsberg gjennom HPS er forankret i gjeldende handlingsprogram for RPBA. Fylkeskommunen har siden oppstart i 2019 vært en faglig ressurs i HPS uten å være formell partner. Et partnerskap vil bidra til større ryddighet og forutsigbarhet.

Fylkesdirektøren erfarer at det pågår mange prosesser i kommunene der fylkeskommunen er involvert i samarbeid om stedsutvikling på ulike måter. Det er et pågående arbeid å se flere av fylkeskommunens virkemidler i sammenheng. Fysisk stedsutvikling er en del attraktivitetsarbeidet hvor flere fagområder trekker i samme retning. Dette gjelder blant annet kulturarv, kultur, reiseliv, klima, næring, samferdsel, folkehelse mm.

Vestfold fylkeskommunen bruker partnerskap/samarbeidsavtale som samarbeidsform innenfor flere områder. Fylkesdirektøren erfarer at det med unntak av Bypakkene ikke finnes partnerskapsordninger innen fysisk planlegging og stedsutvikling. Da det også finnes svært få nasjonale tilskuddsmidler som er direkte øremerket by- og stedsutvikling, vil

fylkesdirektøren gjøre en vurdering om samarbeidsmodellen kan videreutvikles og tas i bruk i flere kommuner.

Saken fremmes som en prinsipiell vurdering med forslag om en avgrenset pilotperiode på to år. Spørsmålet om videreføring av samarbeidet vil bli vurdert underveis og lagt fram politisk i forbindelse med nytt handlingsprogram til «Vårt Vestfold» i 2027. Fylkesdirektøren vil da vurdere om en form for samarbeidsavtale skal foreslås utvidet til flere kommuner.

Konklusjon/anbefaling

Fylkesdirektøren anbefaler at Vestfold fylkeskommune går inn som formell samarbeidspartner i Handlingsprogram for Tønsberg sentrum i 2026 og 2027, som en pilot.

Vedlegg:

1. Handlingsprogram for Tønsberg sentrum (HPS), for 2026-2028.
2. Handlingsprogram for RPBA og RTP. [handlingsprogram-for-rpba-og-rtp-2024-2027.-vedtatt-rullering-august-2025..pdf](#)

Handlingsprogram for Tønsberg sentrum 2026-2028

handlingsprogram-for-rpba-og-rtp-2024-2027.-vedtatt-rullering-august-2025